

Oplev din eksistens – på otte minutter

Kan et enkelt værk gøre det ud for en hel udstilling? Hvis værket er af kunstneren Bill Viola, er svaret ja. Videoinstallationen 'Inverted Birth' kan for tiden ses på Copenhagen Contemporary.

KUNST

PETER MICHAEL HORNUNG

Bill Viola: Inverted Birth. Video/lyd-installation. Varighed: 8 minutter og 22 sekunder. Skuespiller: Norman Scott. Foto: Kira Perov. Copenhagen Contemporary, Trangravsvej 10-12, København. Til 26. nov.

NOget af det første, der slår én ved 'Inverted Birth', er dens størrelse. Den er stor, fem meter høj, og billedprojektionerne er ikke bare gjort så høj ved rent tilfælde. Den har værsgo at være så høj; nøjagtig fem meter.

Det format stiller særlige krav til dimensionerne i det rum, hvor den vises, og kravene er åbenbart ikke til forhandling. Hvis der havde været lavere til loftet i udstillingsboksen hos Copenhagen Contemporary, ville den amerikanske kunstner ikke kunne give tilladelse til fremvisningen. Dermed understreges, at det menneske, som er den eneste aktør i den lidt over 8 minutter lange video, skal fremtræde større i rummet end du, jeg og de andre medlemmer af publikum. At figuren er dobbelt så stor som et normalt menneske, gør den ikke bare særlig tydelig. Overdimensioneringen giver den også en symbolsk udstråling, som en Kristus-figur i en kirkeudsmykning.

Denne symbolske karakter rækker ud over figuren og ind i konteksten og forløbet. Forløbet i 'Inverted Birth' er et forløb i tid, men i omvendt forstand. Det første, du ser i videoen, er det sidste, der sker i

virkeligheden, mens det sidste er det første.

Hvad du oplever i starten, er den noget mørke genvejelse af en mandlig figur i bar overkrop, der synes smurt helt ind i væsker af forskellig farve. Han rører sig kun lidt, men tilstrækkelig meget til, at man kan se, at han lever, og at hans øjne lever. Modellen er en professionel skuespiller, for det er Bill Violas praksis at benytte skuespillere til at agere i sine video-installationer. Hvad en skuespiller på en scene eller ved en filmoptagelse kan udsættes for, gælder også her. Skuespilleren bliver instrueret af Bill Viola til at bevæge sig efter et nøje fastlagt mønster, der korresponderer med videofilmsens udvikling. På et tidspunkt i løbet de næste minutter vil denne figur brede armene ud til siden og kam med denne stilling næsten minde om Thorvaldens Kristus-figur.

Men i begyndelsen står han med arme- nede langs siden, og en sortbrun væske

skjuler hans nøgne overkrop og hans jeans, så hele hans skikkelse er ved at glide i ét med det mørke, der omgiver ham. Var du denne figurs mor, ville du udbrude: 'Nej, hvor er du snasket! Kan du så se at komme i bad.' Men figuren kommer ikke i bad, eller rettere: Det gør han, men på en særlig måde. For efterhånden trækkes de farvede væsker op og væk fra figurens krop, ved at vi oplever den oprindelige overskyning eller overrisling bagfra – som en eksponering, der langsomt accelererer i tempo. Først trækkes den sorte og brune farve væk og oppefter, så den røde, den hvide og endelig den farveløse. Til sidst står figuren tilbage, som et menneske, befriet for den betydning, som disse farvede væsker har udstyret det med, men også befriet for en form for lidelse.

For disse farver er ikke tilfældige detaljer. De har et symbolsk ærind. I snart fire årtier har Bill Viola udforsket den menneskelige eksistens' kendetegn: fødsel, død, følelse, bevidsthed, åndelighed. Farverne i denne video-installation henviser til fem eksistentielle stadier i livscyklus. Det er den cyklus, som selve video-installationen vil gå over, fra vi fødes, vokser op, lever, og til vi sidst dør for måske så

genfødes. Den sorte og brune farve er jorden, som vi kommer fra – og vender tilbage til. Den røde farve henviser til kroppen og blodet, den hvide er mælken farve, og den klare farveløse væske er vandet. Oven på den røde tilvejebringer den hvide farve en følelse af letelse, måske forventning. Når væsken til sidst mister sin farve, bliver farveløs, indtræder en tilstand af renselse. Så sker det paradoksale, at denne usynlige væske flow gør figuren synlig, og til sidst står han selv og lyser – i et lille brus af væske.

DET MÅ VÆRE en renselse, der foregår. Renselsen har også en lyside, der fra indledningen dybe brummen stiger mod højere frekvenser – i takt med at væsken fra små dryp samler sig til den lysende flodstrøm bag figuren. Det er blevet stadig klarere, at dagens visuelle kunst søger at påvirke os gennem det lydspor, som kunstneren har udstyret sit værk med. Hvad vi ser, er ikke alene nok til at møtte vores behov for at overvældende indtryk.

Det er et usædvanligt værk, der gør indtryk. Men der er kun tale om et eneste. Havde den kunstneriske leder af Copenhagen Contemporary, Jens Erik Sørensen,

DET FORVANDLEDE MENNESKE. Først trækkes den sorte og brune farve væk og oppefter, så den røde, den hvide og endelig den farveløse. Til sidst står figuren tilbage, som et menneske renset for betydning og lidelse. Foto fra værket

ikke kendt Bill Viola personligt, er det ikke sikkert, at 'Inverted Birth' var kommet til huse. For der er rift om Bill Viola. For mindre end to måneder siden afsluttede Palazzo Strozzi i Firenze en Bill Viola-udstilling. Indtil 24. september kan man i Deichtorhallen i Hamburg se tretten værker af Viola, denne den digitale tidsalderes Rembrandt, som han også kaldes. Hvorfor? For dette element af eksistentiel skæbne og lidelse aldrig er langt væk. I tilfældet med 'Inverted Birth' fik dette prag af skæbnestund også et, meget konkret udtryk. I kun kort tid efter optagelsen af 'Inverted Birth' døde Norman Scott. Det er den skuespiller, der i bogstaveligste forstand lægger krop til den dramatiske forvandling, som video-installationen udfolder for os.

petermichaelhornung@pol.dk

Monstre og mord i Sydtyrol

Luca d'Andrea's alpine thriller om uopklarede mord er for lang i pisten med hensyn til plot og spænding. Handlingen slæber sig af sted.

BØGER

BO TAO MICHAÉLIS

Luca d'Andrea: Bjerget. Oversat af Lorens Juul Madsen. Lindhardt og Ringhof, 436 sider, 290 kr. Som abonement får du 15 procent rabat i Boghallen og hos politikerbogs.dk og fri fragt på Plusbogs.dk. Læs mere på politikens.dk/plus. Udkommer i dag.

Den amerikanske manuskriptforfatter Salinger falder for en smuk, blond italiensk pige, tysktalende og hjemmehørende oppe i bjergene tæt på Bolzano.

Han gifter sig med hende, får en datter og slår sig ned på hendes fødeegn, en lille tyroisk bjerglandsby. Desværre kommer han i begyndelsen af sit ophold ud for en traumatisk oplevelse med en lavine. Mens han er rekonvalescent og dandere den blandt de lokale tyroere, støder han ind i en mord sag, en brutal og bestialsk

massakre på tre unge mennesker 30 år tidligere.

Sagen er så skummel, at ingen taler om den blandt stedets indbyggere, der alle er forbundet med ofrene på en eller anden måde. Men Salinger begynder at rode op i gløderne og sætter gang i en eller anden bulder derudad i diverse retninger på små 500 lange sider.

'BJERGET' KOMMER HERTIL som europæisk bestseller med flyvende faner og stor støj.

Den er blevet sammenlignet både med Stephen King og Jo Nesbo. Men lad mig sige med det samme, at nok mindre bogen noget om den første, men alligevel egentlig ikke om nogen af de to.

Forfatteren Luca d'Andrea har før gjort sig i fantasy. Det mærkes på plottet, som både rummer mytiske stemninger, fantastisk sag og eventyrstof. Der er

dog en reel krimigåde inde i de mange sider. Men dens eksponering, opklaring og melodramatiske slutning synes mere at

foregå inde i hovedet på en jefortæller på sprut og piller end i den skinnbarlige virkelighed, hvor afviklingen realistisk kører på skinner.

Fair nok, og det skal umiddelbart ikke bebrejdes bogens stil. Blot være en anmærkning om at 'Bjerget' på mange måder sætter sig imellem flere stole med hensyn til læsere og deres forventninger. Bedst er bogen annamt som en gammeldags bjergroman om

mægtige og mystiske bjerge og deres støvte mænd og kvinder, som bestiger dem med fare for liv og lemmer for at redde andre eller sig selv. Inde i den dybe dal neden for tinden lurer gub og tænders gnidsel. Jamen, husk, at et af verdens ældste mennesker blev fundet en gletsjer for ikke så mange år siden. Mon der også er forhistoriske monstre i huler og søer? Uha.

HISTORIENS største force er, at du på sensationel vis får en masse at vide om det tosprogede Sydtyrol, hvor tysk og italiensk ikke altid er i hak og harmoni. Men efter en god start slæber handlingen sig af sted.

Salinger slentrer fra person til person, som hver især med patos og megen grønpå giver deres version af mordene for længe siden. Viklet ind i sammenbrudte menneskater, sleske miner til slet spil og den

tindrende kærlighed.

Det skal nok begå sig som fjernsynserie eller film, smukke billeder samt et score, som bombastisk lyder som Wagner eller Richard Strauss.

Min smag er nok for jordnær, min formult for lavlandet til, at jeg ganske bjergtages af dette storslåede skæbnedrama. Akkompagneret af hovedpersonens irriterende barmetatter, kvinder i barnfager dirndl, bøde mænd i bukser af læder. Men forlaget skal roses for at tage chancen med noget uden for den skandinaviske krimis slagne landevej.

bo.tao.michaelis@pol.dk